This Question Paper contains 8 printed pages.

Seat No.: | | | | | | | |

Sl. No. : 132081

148(G)

(May, 2021)

Time : 3 Hours] ***[Maximum Marks : 100***

સૂચનાઓ :

1) **આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 5 વિભાગ અને કુલ 62 પ્રશ્નો છે.**
2) **જવાબ આપતા પહેલાં પ્રશ્નોને કાળજીપૂર્વક વાંચી સૂચના મુજબ જવાબ આપો.**
3) **વિભાગની સામે કૌંસમાં લખેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે**
4) **નવો વિભાગ નવા પાના પર લખો.**

વિભાગ - A

■ **નીચે આપેલા 1 થી 15 પ્રશ્નોના આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો. દરેકના 1 ગુણ છે.** **[15]**

1) માનવ ભૂગોળમાં કેન્દ્ર સ્થાને .... છે.

(A) માનવ

(B) ઉદ્યોગ

(C) ભૌતિક તત્ત્વો

(D) પૃથ્વી

2) દેશમાં સૌથી વધુ સાક્ષરતા ધરાવતું રાજ્ય .... છે.

(A) કેરલ

(B) તેલંગાણા

(C) મહારાષ્ટ્ર

(D) સિક્કિમ

3) મલેશિયાના કયા લોકો પ્રાથમિક પ્રવૃત્તિ કરે છે ?

(A) પાલિયાન

(B) સેમાંગ

(C) લેપ

(D) રેડ ઇન્ડિયન્સ

4) માનવીને આપી શકાય તેવી સેવાઓને કઈ પ્રવૃત્તિ કહે છે ?

(A) પ્રાથમિક પ્રવૃત્તિ

(B) દ્વિતિયક પ્રવૃત્તિ

(C) તૃતીયક પ્રવૃત્તિ

(D) ચતુર્થક પ્રવૃત્તિ

5) રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ નં. 1 કયાં બે શહેરોને જોડે છે ?

(A) આગ્રા થી કોલકાતા

(B) થાણે થી ચેન્નઈ

(C) દિલ્હી થી અમૃતસર

(D) ધૂળે થી કોલકાતા

6) પનામા નહેર કયા બે મહાસાગરોને જોડે છે ?

(A) હિન્દ મહાસાગર અને પ્રશાંત મહાસાગર

(B) રાતો સમુદ્ર અને ભૂમધ્ય સમુદ્ર

(C) હિન્દ મહાસાગર અને અરબ સાગર

(D) એટલેન્ટિક મહાસાગર અને પેસેફિક મહાસાગર

7) ભારતમાં હિન્દી ફિલ્મ ઉદ્યોગનું મુખ્ય કેન્દ્ર .... છે.

(A) મુંબઈ

(B) દિલ્હી

(C) બૅંગ્લોર

(D) ભોપાલ

8) ચીન અને દક્ષિણ - પશ્ચિમ એશિયાના મધ્યમાંથી પસાર થતો જૂનો માર્ગ-

(A) મહા માર્ગ

(B) રેશમ માર્ગ

(C) સમજોતા માર્ગ

(D) ગ્રાંટ રોડ

9) નીચેનામાંથી સંરક્ષણ કેન્દ્ર કયું છે ?

(A) વડોદરા

(B) દેહરાદૂન

(C) મુંબઈ

(D) ખંભાત

10) અમૂલ ડેરી કયા રાજ્યમાં છે ?

(A) ગુજરાત

(B) રાજસ્થાન

(C) મહારાષ્ટ્ર

(D) ઉત્તર પ્રદેશ

11) ઔદ્યોગિક વિસ્તારો, રેલમાર્ગો, સડકમાર્ગો વગેરેથી જેમ જેમ દૂર જઈએ તેમ તેમ ....

(A) ધ્વનિ પ્રદૂષણની માત્રામાં કોઈ ફેરફાર ન પડે

(B) ધ્વનિ પ્રદૂષણની માત્રા વધે

(C) ધ્વનિ પ્રદૂષણની માત્રા ઘટે

(D) ત્રણેમાંથી એક પણ નહિ

12) ભારતની મુખ્ય સમસ્યાઓમાં અગ્રસ્થાને કઈ સમસ્યા છે ?

(A) બેરોજગારી

(B) બેકારી

(C) આતંકવાદ

(D) ગરીબી

13) નીચે આપેલી માહિતીમાં કયું તત્ત્વ સાંસ્કૃતિક નથી ?

(A) મેટ્રો રેલ

(B) રાજ્ય માર્ગ

(C) ગ્રેનાઇટ

(D) વસાહત

14) રેખા આલેખ અને સ્તંભ આલેખમાં શું દર્શાવવામાં આવે છે ?

(A) તાપમાન અને વરસાદ

(B) ખનીજ ઉત્પાદન

(C) વાદળ અને હિમવર્ષા

(D) માનવ વસ્તીની ગીચતા

15) GPS પ્રણાલી વિકસાવનાર દેશ કયો છે ?

(A) જર્મની

(B) યુ.એસ.એસ.આર.

(C) આફ્રિકા

(D) યુ.એસ.એ.

વિભાગ - B

■ **નીચે આપેલા 16 થી 30 પ્રશ્નોના ઉત્તર એક શબ્દ કે વાક્યમાં આપો. દરેકના 1ગુણ છે.** **[15]**

16) કયા સમયગાળાને સંશોધન યુગ કહે છે ?

17) માનવ વિકાસ અહેવાલના પરામર્શક ભારતીય મૂળના અર્થશાસ્ત્રી કોણ હતા ?

18) ભારતમાં સૌથી ઓછી વસ્તી ગીચતા કયા રાજ્યમાં છે ?

19) વ્યાપારિક પશુપાલન દ્વારા કઈ પેદાશો મેળવવામાં આવે છે ?

20) ચતુર્થક પ્રવૃત્તિ એટલે શું ?

21) પરિવહનની વ્યાખ્યા આપો.

22) ગુજરાતમાંથી કયા નંબરનો રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ પસાર થાય છે ?

23) ભારતમાં પ્રથમ સમાચાર પત્ર કયું હતું અને ક્યારે પ્રકાશિત થયું હતું ?

24) ભારતમાં હુગલી નદી પર કયુ બંદર છે ?

25) માછીમારી કરતા લોકોની વસાહત કઈ પ્રણાલી ધરાવે છે ?

26) વિરલ સંસાધનો એટલે શું ?

27) ગરીબી દૂર કરવાના કોઈપણ બે ઉપાય લખો.

28) નાટમોનું પૂરું નામ લખો.

29) વર્ગીકરણ એટલે શું ?

30) પૃથ્વી ઉપર સ્થાન જાણવા માટે શાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે ?

વિભાગ - C

■ **નીચે આપેલા 31 થી 42 સુધીના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 8 પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. દરેકના 2 ગુણ છે.** **[16]**

31) સમાજ કલ્યાણ સેવાઓ કોણ આપે છે ?

32) સ્વર્ણિમ ચતુર્ભુજ રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ યોજના શું છે ?

33) જળમાર્ગ સૌથી સસ્તો માર્ગ છે ? કેમ ?

34) આકાશવાણી કેન્દ્રો પરથી કયા કયા કાર્યક્રમો પ્રસારિત થાય છે ?

35) સમૂહ સંચારતંત્રના મુખ્ય માધ્યમો કયા છે ?

36) ભારતનો આંતરિક વેપાર એટલે શું ?

37) વસાહતના બે મુખ્ય પ્રકારો કયા છે ?

38) અશ્મિભૂત બળતણોના દહનથી કઈ કઈ અશુદ્ધિઓ હવામાં ભળે છે ?

39) નીચે આપેલા અવલોકનોનો બહુલક શોધો.

23, 23, 24, 26, 25, 28, 23, 21

40) પૃથ્વી સપાટી પર કયા કયા કુદરતી તત્ત્વો આવેલા છે ?

41) સ્તંભ આલેખ દોરતી વખતે કઈ કઈ બાબત્તો ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ ?

42) પ્રવાહ આલેખમાં શું દર્શાવવામાં આવે છે ?

વિભાગ - D

■ **નીચે આપેલા 43 થી 54 સુધીના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ 8 પ્રશ્નોના ઉત્તર મુદ્દાસર આપો. દરેકના 3 ગુણ છે.** **[24]**

43) સંભવવાદ વિચારધારા સમજાવો.

44) માનવીની તૃતીયક પ્રવૃત્તિમાં સેવાઓના મુખ્ય વિભાગો જણાવી કોઈ એક સેવાની સમજૂતી આપો.

45) દૂરદર્શન વિશે ટૂંક નોંધ લખો.

46) ભારતના વિદેશ વ્યાપારની બદલાતી તરાહ સમજાવો.

47) ફેરબદલી માટેનું બંદર વિશે સમજૂતી આપો.

48) ધ્વનિ પ્રદૂષણની અસરો વર્ણવો.

49) ભૂમિ પ્રદૂષણ એટલે શું ? તેની અસરો જણાવો.

50) નીચે સાત વિદ્યાર્થીઓની ઊંચાઈના આંકડા સેન્ટીમીટરમાં આપ્યા છે તેને આધારે આ માહિતીનો મધ્યક શોધો.

122, 126, 120, 118, 119, 115, 120

51) એક સંસ્થામાં 9 કર્મચારીઓ છે. તેમની ઉંમરના આંકડા (વર્ષમાં) નીચે મુજબ છે. આ માહિતીનો મધ્યસ્થ શોધો.

ઉંમર : 44, 47, 41, 54, 57, 50, 52, 55, 38

52) નીચે આપેલા ઓલમ્પિક રમોત્સવમાં ચંદ્રક વિજેતા દેશોનો મિશ્ર સ્તંભ આલેખ દોરો.

દેશ	યુ.એસ.એ.	યુ.કે.	ચીન	રશિયા
સુવર્ણ→	40	25	20	15
રજત→	35	20	15	20
કાંસ્ય→	45	15	10	10

53) નીચે આપેલા કૃષિ ઉત્પાદનોની આંકડાકીય માહિતીને આધારે વિભાજીત વર્તુળ આલેખની રચના કરો.

કૃષિ પાકો	કપાસ	ઘઉ	જુવાર	મગ	મગફળી
ઉત્પાદન (ટનમાં)	40	35	10	08	07

54) હાર્ડવેર અને સોફ્ટવેરનો પરિચય આપો.

વિભાગ - E

■ **નીચે આપેલા 55 થી 61 સુધીના પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ પાંચ પ્રશ્નોના સવિસ્તારપૂર્વક ઉત્તર આપો. દરેકના 5 ગુણ છે. (નકશા પૂર્તિનો પ્રશ્ન નં. 62 ફરજિયાત છે.)** **[30]**

55) માનવ વિકાસ એટલે શું ? તેના માપન વિશે સમજૂતી આપો.

56) વ્યાપારિક અને અસ્થાયી પશુપાલન વિશે સમજૂતી આપો.

57) વિશ્વના મુખ્ય સડકમાર્ગો વિશે સમજૂતી આપો.

58) ભારતના હવાઈમાર્ગો વિશે સમજૂતી આપો.

59) વસાહતોનું વર્ગીકરણ કરી ગ્રામીણ વસાહતો વિશે સમજૂતી આપો.

60) શહેરી વસાહત એટલે શું ? તેના કાર્યકારિતાના આધારે પ્રકાર જણાવો.

61) ભૂમિ સંસાધન સાથે જોડાયેલી સમસ્યાઓ વિસ્તારથી સમજાવો.

62) તમને આપવામાં આવેલા ભારતના નકશામાં નીચેની વિગતો યોગ્ય સ્થાને દર્શાવો.

1. ભારતમાં સૌથી વધુ વસ્તી ગીચતા ધરાવતું રાજ્ય (દિલ્હી)
2. રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ નં. 7 અને તેના પર આવેલું એક અટકસ્થાન
3. ફેરબદલી માટેનું બંદર (સલાયા)
4. કોઈપણ એક ઔદ્યોગિક કેન્દ્ર
5. ડેરી ઉદ્યોગનું એક કેન્દ્ર (આણંદ)

◆◆◆